СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 73. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 30. марта 1927. VOL. XXXV. No. 73. Jersey City, N. J., Wednesday, March 30. 1927. THREE CENTS

АМЕРИКА ВСПОКОЮЄ МЕКСИКО

НОВА НОТА АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ ДО КАЄСА.

ВАШИНГТОН, 28. марта. — Так як лишень кілька днів тому назад відносини межи Мексиком а Злученими Державами виглядали на напружені майже до зірвання, так знова тепер мексиканська громадська опінія вспокоїлася та не припускає ніякого зірвання в найблизшій будучности.

Се вспокоюючє враждіннє викликала нова нота американського уряду до мексиканського уряду Каєса. В сій ноті американський уряд запевняє Каєса, що Америка не удержує в Мексику ніяких тайних агентів, які, як ходили чутки по Мексику, їздять по краю роблячи спостереження, потрібні до американського наїзду на Мексико.

Мексиканський уряд приняв се пояснення американського уряду з великим удоволеннєм. Сейчас слідно було у відносинах значну полекшу. Мексиканські газети зараз заговорили за нове зближеннє межи урядами.

Щоби показати свою доброжичливість до Злучених Держав, мексиканський уряд скріпив на американській границі сторожі проти пачкарів, пачкующих товарі, головно горівку до Злучених Держав.

ПОСЛІДНІ ЗУСИЛЛЯ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ ВІДВЕРНУТИ СТРАЙК.

ЮНІЯ ДАЄ ДОЗВІЛ НА РОБЛЕННЄ ОКРУЖНИХ ДОГОВОРІВ.

ІНДІЯНАПОЛІС, Індіяна, 28. марта. — Нині зїхався тут так званий комітет політики майнерської юнії Де Юнайтид Майн Воркерс оф Америка, щоби поробити ще одні спроби не допустити до вуглевого страйку, що мабуть почнеся дня 1. квітня.

По тригодинних нарадах комітет видав такі ухвали:

1) округи, положені в так званім централььнім поли, обнимаючим стейти Илинойс, Індіяну, Огайо й західну Пенсилвенію, можуть робити осібні угоди з властителями копалень мягкого вугля, коли потрафлять добитися потвердження істнуючих тепер умов;

2) сі округи можуть дозволити властителям вести далі праці в своїх копальнях, як що властителі згодяться вести переговори з майнерами;

3) всі округи можуть згодитися зі своїми підприємцями на дальше задержаннє дотеперішних умов праці, поки юнія не полагодить основно спірних питань.

Сі ухвали дають кождому юнійному округови право входити в осібні переговори з властителями копалень у тому окрузі. В сей спосіб майнерська юнія сподієтся запобігти страйкови бодай в деяких округах.

ЗІЗНАННЯ ПОЗОВНИКА НА ПРОЦЕСІ ФОРДА.

ДІТРОЙТ, Мишиген, 28. марта. — На процесі Арона Сапіра, нюйорського жидівського адвоката, проти Генрика Форда за відшкодованнє за газетну образу, зізнавав нині самий позовник.

Він заявив, що наслідком статий у Фордовій газеті „Де Дірборн Індепендент" він стратив заступництво фармерських кооперативних організацій, яке йому приносило до міліона долярів.

БУТЛЕГЕРСЬКА ВІЙНА МАШИНОВИМИ КРІСАМИ.

ДІТРОЙТ, Мишиген, 28. марта. — Невисліджені досі справники вбили тут з машинового кріса двох людий та тяжко ранили третого. Поліція каже, що всі три жертви се шикагсвські бутлегери, які впали жертвою боротьби межи двома шайками картярських домів. Поліція сподієтся дійти до виновників на основі зізнань раненого.

КЕРЕНСЬКИЙ ДАЛІ ВОРОЖИТЬ.

ВАШИНГТОН, 28. марта. — Сюди приїхав на кількадневий побут Алєксандер Керенський, премієр першого російського тимчасового уряду, який опісля був повалений жовтневою революцією.

У своїй розмові з газетярами Керенський заперечив, будімто він приїхав до Вашингтону на авдієнцію в Келога, секретаря стейту (щось в роді премієра) кабінету міністрів Кулиджа. Він говорив з газетярами про китайські справи, запевняючи їх про свої симпатії для китайського націоналізму. Відтак говорив про Росію, висказуючи свою певність про близький упадок большевицького уряду в Москві. Однак він вискасався проти інтервенції із зовні, бо се на його думку лишень большевиків скріпилоби.

ХЛОПЕЦЬ МАЛО НЕ ПОТОНУВ В НАСИПІ ВУГЛЕВОГО ПОРОХУ.

СКРЕНТОН, ПА., 28. марта. — Через 15 годин шукала місцева поліція зі собаками 4-літнього хлопчину Била Джойса, як сей пропав без вісти з дому родичів. Хлопчину найшли наконець при помочи собак у насипі вуглевого пороху („колм пайл"). Хлопчина був уже запав у порох по шию, і якби поміч була не наспіла ще яку годину, він бувби певно пропав у насипі на віки, як у трясавиці.

80.000 НОВИХ ФАШИСТІВ.

РИМ 27. марта. — В цілій Італії святкували небувале досі торжество. Ото в осьмилітну річницю фашизму втягнено в ряди фашистів за той один день 80.000 нових молодих членів, які покінчили 18 рік життя. Всіх їх умундуровано в чорні сорочки. В Римі приступило до фашистів 50.000 молодиків, яких привитав сам Муссоліні.

КОШТОВНА КОМІСІЯ.

Дня 22. м. м. поставив до канадійського правительства ліберальний посол з Квебеку Павер цілий ряд питань дотичнох коштувосібної спеціяльної комісії, котра вже через півроку розслідкує надужиття в департаменті цла.

— Кілько коштує дотепер та комісія? — питав Павер.

— 58,607 долярів до 31 грудня 1926, — відказує оден з міністрів.

— Яку платню й експенси побирає пан Ровелл, голова комісії?

— $200 на день і 20 долярів додатку на щоденний прожиток, себто до нині йому виплачено за пів року $11,503. Крім сего має їзду безплатно.

— А кілько побирає пан Калдер? — питав дальше Павер.

— Калдер побирає денно $100 і $15 денно додатку на прожиток. $10,000 виплачено йому згори а $902 опісля. Другі два адвокати беруть трохи менше. Разом удержаннє комісії коштує $1,500 на день.

Давби Бог, щоб хоч був який хосен з тої комісії.

ВЕРНУЛИ З „ОБІЦЯНОЇ ЗЕМЛІ".

В понеділок, 22. лютого, вернули назад з Мексика до Вінніпегу Менонїти, які, попродавши свої прекрасні землі в західній Канаді, поїхали там шукати чогось лучшого.

„За горячо! Не добре! Погані обставини!" — говорили до кореспондентів газет, коли ті старалися вивідати від них, що спонукало їх вертати.

Повернувші Менонїти вибираються знова на захід, щоби купити землі і почати з весною фармувати.

ХОТІВ СКОРО ЗБОГАТИТИСЯ.

В Монтреалю придержали якогось Артура Гопа, котрий робив дуже скоро гроші. Промисловий Гоп робив дуже влучно з доляра десять, з 10 сто і так дальше. Нулі додані на банкнотах, трудно було розріжнити. При арештованню найшли в него таких гроший на кілька тисяч, але кілько пустив в обіг, ніхто не знає.

ЕДМОНТОНЦІВ ЩЕПЛЯТЬ ТИСЯЧАМИ.

В Едмонтоні появилася в послідних днях віспа, на котру запало відразу 16 осіб. Місцький уряд взявся енергічно до праці, щоби то нещастє не поширилося дальше. Цілими днями, а навіть в неділю щеплено проти віспи старших, і протягом тижня число нащеплень дійшло до 1,120.

ВЛАСНИКИ МАЙНІВ БУДУТЬ ПЛАТИТИ НОВИЙ ПОДАТОК.

Дотепер альбертійські майневласники платили провінції пять центів податку від тони вугля. В наслідок такого низького отаксовання провінція тратила на майнах около $300,000 річно. Премієр Бравнлі предложить отже на сій сесії новий податок до закона про мінеральні такси, силою якого майневласники платитимуть крім податку від тони ще й доходовий податок.

МОТОРОВІ КОРАБЛІ НА ПУСТИНІ САГАРІ.

Сотками літ люде переїздили пустиню Сагару на верблюдах, при чім тисячі їх згинули в пісковім морю.

Останніми роками Французи побудували закриті автомобілі, в яких могло вигідно спати вісім осіб, і відкрили кілька ліній через пустиню.

Та ції французький помисл перевищив геніяльний німецький інжинір, який збудував моторовий корабель, що в ньому буде могло поміститися 300 людей. Тепер німецькі підприємці плянують відкрити постійну комунікацію через пустиню Сагару.

ПОЛЯК ВОРОЖИТЬ УПАДОК ПОЛЬЩІ.

В часі зборів „Людової читальні" в Гнезні зголосився до слова Поляк Норберт Секульскі та говорив таке, що слухачам було не до вподоби. Тоді добув він з малої скриночки образець Матери Божої, як також ніж до січення мяса і зі словами „коли мені не вірите, то нехай моя кров вас переконає" відтяв свій вказуючий палець.

Відтак залитий кровю виняв великий плякат, на якім було написано (показав його зібраним): „Три роки часу ще маєш, Польще, і біда тобі буде, коли не збудишся" і опустив салю нарад.

Поляки цією подією дуже наполохані.

З ЖАЛЮ ЗА КОРОВОЮ.

В Сороках стриж. коло Щирця згинула у Івана Куся корова. Бідний так взяв собі це до серця, що з жалю повісився.

НОЖЕМ В ОЧІ.

В Рабчицях коло Перемишля, два хлопці, вийшовши з церкви кинулися на себе. Один з них витягнув ніж і вдарив ним противника в очі так, що цей на місці сконав. Вбивник арештований.

ЗАКАЗУЮТЬ ЇСТИ ЖАБЯЧІ НОГИ.

Стейтовий сенат Висконзину вніс законопроект, яким заборонеться в будучности по ресторанах подавати між стравами жабячі ноги. Відтепер жабячі ноги можна буде вживати тільки рибакам як „бейт" для довлення риби.

ПОЖЕЖА В СТАНИСЛАВОВІ.

В ночі з 27. на 28. лютого згорів Польський Сокіл в Станиславові. Пожежа повстала на стриху. Страти сягають 250,000 зол.

ЗА ПОВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ.

Французька газета „Матін" доносить, що на найблизшому всеукраїнському зїзді рад, який відбудеться 10. липня ц. р., буде обговорюватися питання незалежности України, та з'єднення української армії. На думку цеї газети процес, що йде в напрямі незалежности України, розвивається вже віддавна, та що Москва старається заслонити його тайною. Відлучення України з 40-міліоновим населенням матиме величезний вплив на весь хід європейської політики. Один з чільних українських політиків мав заявити представникові цеї газети, що вже в найблизчому часі прийде до проголошення незалежности України.

НАЙШОВ СПОСІБ НА ЗЛОДІЯ.

Івана Гартмана, купця з Огайо, обрабовано було від Різдва вже три рази. За кождим разом злодій влазив до склепу вікном. Будучи противний такому „комунізмови", Гартман зробив лапку, умістивши в стіні проти вікна рушницю а в склепі під вікном скринку в той спосіб, що хто вступив на скринку, спускав курок рушниці. В сей понеділок рано увійшов Гартман до склепу і побачив під вікном нічного гостя убитого, а недалеко трупа набитий револьвер. Про лапку, підложену купцем, знала поліція наперед і тому купець не підляг карі.

ШКОЛА ІМ. ГЛІБОВА.

На святкування сторіччя з дня народження Глібова до Чернігова приїдять представники львівського Наукового Товариства.

Найбільшу в місті школу названо іменем Глібова.

СМЕРТЬ В ОГНИ.

В Липовиці, коло Долини, 74-літний Юрко Ленько викинув з сіней солому на стрих. А що комин був зле збудований, солома занялася. Параска, 65-літня жінка Юрка, побачивши, що на стриху горить, вискочила туди з 16-літньою служницею, щоби ратувати 600 золотих, які там сховала. На стрих ще дісталися, одначе вернути вже не вспіли; в димі заблудили і впали жертвою огню.

ЦИГАНЕ УБИВАЛИ ЛЮДИЙ, ВАРИЛИ ЇХ МЯСО І ЇЛИ.

В східній Словакії, де живе богато циганів, недавно арештовано циганську банду.

Один із арештованих, Олекса Силько, признався, що він зі своїми товаришами убив в ріжних містах 9 людей. Коли його натискали, щоби сказав, що зробив з трупами, він відповів: „Мені встидно казати, але скажу: ми зїли убитих!" Другі цигане це потвердили.

Цигане убивали людей сокирами, тіла різали на кусні, а циганки варили і приносили на стіл. Так зїли 9 трупів. Арештували 26 циганів (мущин) і чотири циганки — кухарки. В циганських домах найшли кости зїджених людей.

КАНТОНЦІ ПРОГАНЯЮТЬ ЧУЖИНЦІВ З КИТАЮ

ПО МІСТАХ ШИРИТЬСЯ БОЛЬШЕВИЦЬКА АГІТАЦІЯ. СТРІЛЯЮТЬ НА ЧУЖИНЕЦЬКІ КОРАБЛІ І ПРОГАНЯЮТЬ МІСІОНАРІВ.

ШАНГАЙ, 28. марта. — Большевицька агітація поширюється по всіх містах з незвичайною скоростю. Вислід того видно по сотках біженців, яких довозять чужинецькі военні кораблі день в день до Шангаю з ріжних місцевостей, що положені над рікою Янгце. Разом з протичужинецьким рухом поширюється рух протихристіянський.

Кантонці обстрілювали в Нанкінґ з гармат британські і американські военні кораблі, що перевозили біженців. Другі знова міста як Гангков і Кашинг в руках комуністичних агітаторів, які заводять тут комуністичні порядки на взір російських з початків революції. По всіх містах, не виключаючи Шангаю відбуваються великі демонстрації, на яких виголошують ся протичужинецькі промови. По вулицях розносять плякати з написами: Проч з чужинцями, проч з місіями, Китай для Китайців. В звязку з тим пробують вже кантонці атакувати концесії, так було в Ганкові. Деякі говорять, що ця революційна филя пройде та що місії і чужинці будуть могли продовжати свою роботу, другі знова твердять, що се початок кінця чужинецьких впливів в Китаю.

В місті подають, що прийшов кейбел з Вашингтону, в якім уряд заявляє, що буде боронити маєтків і життя своїх горожан а рівнож привилеїв місій.

ФРАНЦІЯ ПОСИЛАЄ БІЛЬШЕ ВІЙСКА ДО КИТАЮ.

ПАРИЖ, 28. марта. — Французький уряд побоюється за судьбу своїх концесій в Шангаю і других китайських містах. Тому рішив збільшити військову залогу в Шангаю, яка досі виносила всего 1.500 жовнірів, а разом з дивільними добровольцями 2.500.

АНҐЛІЯ НЕ БУДЕ РОБИТИ ДАЛЬШИХ УСТУПОК КАНТОНЦЯМ.

ЛОНДОН, 28. марта. — Секретар заграничних справ Чемберлейн заявив в палаті послів, що уряд не зробить ніяких дальших уступок у Китаю, доки кантонці не заведуть там таку владу, яка вдержить лад і спокій і дасть гарантію, що умови можуть бути виконані. Посли критикували поступованнє англійської маринарки, яка обстрілювала Нанкінг, але Чемберлейн виправдував її тим, що вона боронила чужинців, а до того обстрілювала горбок, який не був замешкалий місцевим населенням.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРОЕКТ РОЗОРУЖЕННЯ ПЕРЕЙШОВ.

ЖЕНЕВА, 28. марта. — Англійський проект в справі розоруження, предложений лордом Сесилем підготовчій розоружній комісії не перейшов. Сесил противився задержанню європейськими державами примусової бранки, яка виховує міліони жовнірів, хоч на ділі їх число формально не велике. За Англією стояла Голяндія, Швеція і Німеччина. Від імени тої послідної говорив граф Бернсдорф. Він покликався на версальський договір і підніс, що коли розоружувано Німеччину то найбільшу вагу кладено якраз на вишколені резерви. Те саме треба й тепер взяти під розвагу. Другі держави, особливо Франція нерадо слухали тої лекції. Американський представник рівнож заявився за французьким проектом Павла Бонкура. Супроти цеї опозиції проект Сесиля провалився.

ЛЕЙДІ ЕСТОР ВСЕ ЗАНЯТА.

ЛОНДОН, 28. марта. — В своїй промові на вечері Національної юнії університетських студентів в Бристолю лейді Естор заявила, що вона не може позволити собі на лінивство, бо має чоловіка і шестеро дітей, а кромі того є послом до парляменту. Правда, що часами вона позволить собі на кілька мінутовий танець і за те вже деякі посли її критикують як велику паню, але ті посли цілком певно сто разів більше лінюхують від неї, не то в дома, але навіть — в парляменті.

СТРАХІТТЯ НОВОЇ ВІЙНИ.

ПАРИЖ, 28. марта. — Французькі військові експерти видають тепер свою опінію щодо того як буде виглядати найблизша війна. Буде се страшне лихо, якого не годні собі навіть з уяві представити найбуйніші письменники. Франція сама буде могла знищити всяку мобілізацію противника, бо може вислати в кождій хвилі ескадру аеропланів, яка закине місто чи площу бомбами. А та ескадра може числити на кілька тисяч аеропланів. Нові танки і новий рід автомобілів, які будуть перевозити гармати, а навіть кавалерію змінять спосіб боротьби. Треба буде посуватися тільки ночею, малими критими відділами і надзвичайно скоро. Остаточну побіду треба буде одначе осягнути таки в стрілецьких ровах.

ФОШ ВИТАЄ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕҐІОНЕРІВ.

ПАРИЖ, 28. марта. — Маршалок Фош приняв в своїм офісі делегацію американських леґіонерів та подав їм всі удержання, яких можуть вони надіятися, коли прийдуть на зїзд леґіонерів, який має відбутися на другий рік в місяцю вересни в Парижі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕД НОВИМ УГЛЕВИМ СТРАЙКОМ

Хиба одно чудо може запобігти новому великому вуглевому страйкови. Після всякої правдоподібности тисячі робітників сього промислу в полудневих стейтах вийдуть на страйк дня 1. квітня. Почнеться одна з коштовних промислових воєн, які час від часу нагадують суспільности про незорґанізованість промислового життя.

Страйк є безпосереднім наслідком розбиття переговорів межи представниками властителів копалень мягкого вугля та представниками майнерів, що зійшлися були на спільні наради кілька тижнів тому назад у місті Міямі, в стейті Флориді.

На тих переговорах ходило о відновлення юнійного контракту, який був зроблений в 1924. році, а котрий виходить зі своєї сили з кінцем марта сього року. Сей контракт се так звана джексонвилська угода, яку заключено по кількамісячнім страйку проти обнижування робітничої заплати з воєнних часів. Майнери в копальнях мягкого вугля мали задержати „основну заплату" в 7 долярів 50 центів на день. Та се ще не значило, що вони справді таку заплату діставали. Копальні мягкого вугля працювали лишень пару днів у тижні, так що пересічний заробок майнера мягкого вугля виносив не більше як 1,050 долярів у рік.

Сей невеликий заробок властителі хотіли тепер ще далі обтяти. На конференції в Міямі зажадали вони від представників юнійних робітників, щоби вони згодилися на те, аби заплата юнійних робітників була о 10 процентів висша від заплати робітників неюнійних. Представники майнерів домагалися задержання тої заплати, яку вони мали, а зате домагалися від властителів ощаднійшої господарки, зниження коштів заряду, усунення рострат, кращої продажі, тощо. Властителі знали однак лишень один спосіб ощаджування, а се обнижування праці робітників, і зірвали переговори.

Від зірвання переговорів минуло кілька тижнів. За той час уряд міг натиснути на властителів відновити переговори. Уряд сього не зробив. Що більше, він тепер виразно заявляє, що він умиває від нього руки, кажучи, що він мавби право мішатися до нього хиба тоді, якби грозила небезпека недостачі вугля. Як жеж уголь є, йому нічого мішатися. Значить, страйк певний.

Страйк буде дуже тяжкий для робітників, бо робітники живуть у компанічних домах, купують поживу й одіж у компанічних шторах, малощо не дихають компанічним воздухом. Побіда можлива лишень тоді, коли юнії вдасться приєднати для страйку велику частину неюнійних робітників та коли американське громадянство покаже не словами, але ділом, себто грішми, свою симпатію для справи майнерів.

З ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Оригінальна допись до „Свободи" з Ужгороду).

I.

„Ми Українцями звемося!
А не „руснацькі Русини"!"
Ґренджа Донський.

Такими словами закінчує свій палкий вірш наш закарпатський многонадійний поет Ґренджа Донський, поміщений під наголовком **„Ми Українці!"** у видаванім місячнику **„Наша Земля"**.

А з тою „Нашою Землею" вийшла досить цікава „сторія" завдяки тупоумній політиці наших чеських адміністративних урядовців. Вони страшно не злюбили собі слова в роді „Україна" та „Українці". Їх же ціла політика полягала первісно в тім, щоби в нас вмовляти, що ми „Руссове", і що наша країна це „Подкарпатска Рус" — і то власне „Рус" не „Русь", бо „Рус", значить по чеськи тільки що „Росія". А вони так дуже люблять ту „Росію" (очевидно—царську, давну), вони так зітхають до неї, у них так і бються їх „кнедлічкові" серденька до тої дорогої Росії, звідки їх леґіонери привезли такі величезні скарби, що аж з них осібну „Леґіонерську Банку" заложили. Вже і не говорити про ті перли, діяманти та золоті перстені, що їх що другий леґіонер привіз для своїх марженок та других любих „слечних" з задертими до гори чеськими носиками!

Преці вже десятки літ вмовляє в них доблестний Др. Крамарж, що ціле їх спасіння так і лежить в „Руску" — то спершу — як же вони зраділи, що будуть мати частину того—як їм здавалось—„Руска" в складі своєї держави! Та з близька придивившись, побачили вони, що на тій „Подкарпатскей Русі" живе якийсь такий народець, що ані в зуб не вміє і не розуміє по російськи, і котрий по розвалі Австрії та Угорщини всю свою надію покладав на те, що прилучиться до... України, своєї великої матері!

Вправді Українська Держава докищо не удержалася, але Чехи знають і самі аж надто добре, що український народ переживає тепер лиш таку тимчасову передишку, і що коли їм, що числять вже разом зі Словаками ледви **девять міліонів душ,** удалося завдяки великому розумови, праці і посвяті Масарика сотворити свою власну державу, то тимбільше мусить удатись це українському народови, що є що найменше **чотири рази** так численний як вони зі Словаками „до громади" — (по чеськи значить це тільки, що „до купи").

Коли однак і справді воздвигнеться велика Соборна Україна — то вона чейже не лишить своїх шістьсот тисяч закарпатських братів на поталу чеським Пепічкам, що для наживи, та для надзвичайних „пржібівк"-ів (службових додатків) кинулись мов сарана на той богатий та прекрасний край з теплим підсоннєм, хоч і зі зубожілим, Мадярами обдертим людом. — З початку вони все ще грали ролю лише тимчасових „справників" тої землі, але чим більше такий Пепік жере, тим більший апетит в нього розбуджується. Ішло отже о це, щоби за всяку ціну ослабити наш закарпатсько-український народ — а ту ціль найлегше осягнути, приноровлюючи стару римську засаду: „дівіде ет імпера" то є: „поділи і приказуй". Так і наші „сьловенскі братржі" з над срібнопінної Велтави взялися на той спосіб і нуже нас ділити та вмовляти, що ми не є ніякі Українці, але „Руссове", що отже повинні в школах учитися в російській мові, а не в нашій, матірній.

З самого початку був шкільним референтом при ужгородській ґубернії блаженної памяти Пешек, котрий старався в народних школах впровадити і справді народну українську мову. Це йому і вдалось, але зі середними школами вже йому так легко не пішло: тут чеські інтриґанти мали успіх так, що нпр. середні школи в Мукачеві та в Густі зрусифікували, в Ужгороді зробили це на половину а лише в середній школі в Береговім уживається літературної української мови.

Але і на ту школу Чехи вже віддавна гострять зуби. І так зпершу збирали підписи між Жидами (!) і Мадярами! (!) на подання, щоби ту школу переміняти на чеську. Людність однак завзято оперлася цему — ввиду чого взялися Пепічки на инший спосіб: вони усунули дотеперішного директора „Русина-автохтона" а всадили на його місце родовитого Чеха (зважте: до української ґімназії!), котрий ні в зуб по нашому не вміє та під нашим словом „заходи" (коло чогось або для чогось) розуміє чеські „заходи" цеб-то кльозети!

Як бачите — безличність велика, але всьо то зі щирого „братрского срдца!"

Тепер отже вже легко зрозуміємо, що коли пан Ґренджа Донський зголосив — після старого мадярського закона*) — до поліції в Ужгороді свій намір видавати місячник п. заг. **„Українська Земля"** — то начальник тої поліції **Воглідаль** відмовив дозволу на видавання тої часописи. Мотивував він це ідіотичне рішення в сей спосіб: що — мовляв — на Підкарпаттю Українців нема, нема отже у нас української землі, а тому і місячника під тим заголовком видавати — не можна.

А вже найцікавійшим в тій компромітації чеського слуги то це, що його рішення стоїть в явній суперечности з рішенням учених славістів, професорів пражського університету, котрі єще в осени 1919 р. на запит міністерства заявили, що людність Закарпатської України є частиною великого українського племени. Впрочім такої самої думки є також цілий ряд визначних російських учених, не говорячи вже про українських, як пок. В. Гнатюк, проф. (тепер і пражського чеського університету) Олександер Колесса та другі.

Але щож — Чехи уважають нашу Закарпатську Україну за рід африканської кольонії, а нас, як вони звуть, „Русняків" — за чорних неґрів, зглядом котрих **„білим" Чехам** є всьо „доволено!"

Рекурс внесений п. Ґренджою Донським до ґубернії — нічого не поміг. Рішав очевидно не наш мальований ґубернатор (кацап) Бескид, але формальний його заступник, а в дійсности властивий диктатор Закарпаття Чех Розенпаль—людина до всього здібна і на всьо готова. Очевидно, що і він був тої думки, що його підчинений Воглідаль, котрий ділав впрочім у стислім порозумінню зі своїм шефом., — „Української Землі" нема — а є що найбільше „наша" — і на такий титул на решті по великих „обтіжіх" — чеська влада згодилася. — Але і тепер ще Чехи не попустили своєї „сакраменцкої" злости — але зажадали від видавця **кавції у сумі десять тисяч чеських корон** — хотя від других видавництв цего не бажають. Кавція та мала бути зложена до 10. лютого ц. р. і лише з великою бідою удалося позискати відрочення тої прикрої для видання, а компромітуючої для Чехів операції до 1. мая ц. р.

*) Старі, реакційні мадярські закони Чехи з великою охотою задержують вповній силі і тепер.

Ось як поступають собі „годні сьлованскі братржі" у чеськім виданню з пресою другого „братрского, сьлованского" народу!

Дуже гарно і ясно зясовує „Наша Земля" теперішну ситуацію на „Закарпатській Україні".

„Урядово — говорить редактор в першим числі цеї часописи — зпровоковано у нас клятий „язиковий вопрос" (питання) а потім релігійну боротьбу (поміж православними й греко католиками), а все це на те, щоби відвернути нашу увагу від того, що наше соціяльне становище ставало чимраз тяжшим, що богата наша країна чимраз більше жебрачила, що нам відбирано належні нам політичні права.

„На жаль наша інтеліґенція, що зовсім відбилася від народа та стала нашому народови зовсім чужою — захопила провід у свої руки і — як можна було предбачити — завела нас під дурного хату. За обіцянки, за дрібні уступки майже вся інтеліґенція наша подалася зовсім на службу чеських централістів. Сама та інтеліґенція викликала язикову боротьбу, а тимчасом „той третий" відсував її від провідних місць. Скоро бюрократи з австрійської школи зрозуміли, що наша інтеліґенція дуже безхребетна — і за миску сочевичі, за своє матеріяльне забезпечення пожертвує добро мас, у яких імени вона взялась говорити.

„Довго дурилися ми — молода ґенерація, що наша старша інтеліґенція все таки врешті зрозуміє, куди вона їде, а радше куди її ведуть. Може — думали ми — вона зрозуміє, що творення шістьсоттисячнонародця — *) — це злочин на власному живому тілі, це розбивання нашої єдности з **40-міліоновом українським народом** — це врешті загроза нашої національної смерти. Але на жаль — писалося далі лише граматики та укладалося якісь нові правописи — і то лиш на те, щоби послужити не свому народови, але **чужим інтересам!**

„А тимчасом життя йшло, вимагало праці не лиш у „язиковому вопросі", але і на инших ділянках. Треба було щоденної тяжкої боротьби, праці, орґанізації, а не промов, нарад і вижидання помочи **від тих самих**, що своїм завданням від самого початку постановили собі зробити нас своїми рабами — **від чеських шовіністів.**

„І хоч народ стогнав під страшним тягарем неописаної нужди, безробіття, надмірних податків та всяких благ — наші провідники вказували на свої культурні надбання, на „рідне" шкільництво, та на освітну позашкільну працю (дарма, що 33 процент дітий виростає неписьменними). Але довелося і їм ствердити, що пануюча нація зкинула нарешті маску славянофільфства і показала своє правдиве обличча — виявила свої чехізаторські стремління.

„Не лиш, що **на заході** йде на наш народ хвиля **словакізації,** — нам грозить в самім нашім центрі **чехізація!** А все таки та інтеліґенція не може знайти між собою спільної мови, вона дальше крутиться в якомусь колесі та веде божевільний танець довкола „язикового вопроса", і дальше помагає вбивати клин у живе тіло свого народу — розєднуючи його від братів на північнім стоці Карпат.

„І тому ми, **молода ґенерація** мусіли собі сказати, що годі нам дальше мовчати. — Ми мусимо закинути всяку надію на нашу старшу інтеліґенцію — з винятком одиниць — та взятися самим за працю, за орґанізовання **опору проти денаціоналізаційних стремлінь,** за заманіфестовання **нашої національної і культурної єдности з нашим матірним пнем** — цілим великим **українським Народом.**

„Закликуємо отже всіх, що почувають себе Українцями, що бажають собі та своїм дітям кращої майбутности, всіх письменників і журналістів без огляду на партійні чи релігійні переконання — станути з нами до співпраці!

„Поширюйте наш журнал, передплачуйте та зеднуйте передплатників, **збирайте на пресовий фонд** нашого журналу, пишіть до нього про все, що Вас болить, а тоді наш журнал буде в силі сповнити своє завдання. Давайте по малій цеглинці — а ми збудуємо твердиню, що буде нам охороною проти всяких чужих нападів".

Таке каже п. Ґренджа Донський у вступній статті першого числа „Нашої Землі" і кождий читач мусить відчути, що він це говорить зі щирого, зболеного, але горячого серця. Ціла предплата виносить **на рік лише одного доляра** і тому всі Українці, де би вони не жили, повинні поспішити на поміч свому — як казав колись Драгоманів — **„пораненому братови"**, то є закарпатському Українцеви, що добровільно пристав до Чехів, котрі його безсердечно взяли у неволю і забили в щирословянські дибі.

Ви, Браття-Американські Українці, повинні це тим охотній-

(Продовження на ст. 3-тій.)

*) Як це проповідував „приятель" (!) наш Нечас в американськім „Дни".

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(6)

Довго я сидів безрадно і не знав, що маю робити. Моя перша думка була кликати рятунку, але зараз стало мені ясно, що по всякій правдоподібности мене будуть вважати убийником Морстена. Його смерть підчас суперечки і рана на голові були б кинули на мене важке підозріння. Коли б прийшло судове слідство, тоді мусіли б вийти на денне світло факти щодо скарбу, на затаєнню яких мені дуже залежало. Морстен казав мені, що ніяка людська душа не знає, куди він пішов. Тому була можливість затаїти перед цілим світом те, що сталося.

Я ще бився з думками, коли я побачив мого слугу Лять Ховдера, що стояв у дверях. Він закрався по тихеньки до кімнати і засунув за собою двері. Не бійтеся, саґібе, сказав він. Ніхто не сміє довідатися, що ви його вбили. Ми спрятаємо його так, що й слід пропаде. — Я не вбив його, крикнув я. Але Лять Ховдер тільки похитав, сміючись, головою.

Я все чув, саґібе, сказав він. Я чув, як ви сварилися, а потім я чув стукіт. Але мої уста німі. Ми спрятаємо його обидва разом.

Це вистарчило, щоб я рішився остаточно. Коли мій власний слуга не міг вірити в мою невинність, то як я міг надіятися, що зумію виправдатися перед дванайцятьма присяжними суддями перед судом? — Ми спрятали в ночі трупа, Лять Ховдер і я. За кілька днів всі лондонські часописі були переповнені вістками про таємне зникнення капітана Морстена, але на мене не впало ніяке підозріння. Ви зрозумієте, що за цілу подію мене не можна винувати. Мене давить тільки вина, що ми спрятали не тільки трупа, але й скарб, і що я не міг розлучитися з часткою Морстена, як з моєю власною. Хай буде вашим обовязком винагородити це. Схиліться близько над моїми устами, цей скарб схований в — — Він затявся, і нагло сталася з ним страшна переміна. Його очі пішли в стовп, він почав бити судорожно затисненими кулаками довкола себе в повітрі і заскреготав у страшній передсмертній трівозі: Не впускайте його, Христа ради, не впускайте його! Ми обернулися швидко до вікна, куди він впялив був свій переляканий зір, і побачили обличча, притиснене до шиби, що гляділо на нас з темряви. Це було бородате, обросле волоссям обличче з дикими страшними очима, з виразом ненависти і злоби. Ми кинулись обидва з братом до вікна, але його вже не було. Коли ми вернули до батька, його голова опала вже була на подушки, а його пульс перестав був бити.

Тої ночі ми перешукали сад, але не можна було найти ніякого сліду того влізливця. Тільки власне під вікном ми найшли на грядці слід одної ноги. Без того переконуючого доказу ми могли б думати, що дике, гнівне обличча в вікні було тільки плодом нашої уяви. Незабаром ми переконалися, що ми окружені шпигами. Вранці вікна до кімнати батька були повідчинювані і всі шафи і скрині були перебушовані. На його грудях був причіплений шматок паперу, а на ньому були незугарно нашкрабані слова: „Знак чотирох". Що це мало значити і хто був наш таємний гість, цього ми ніколи не довідалися. Хоча все було перерите, з річей нашого батька нічого не пропало. Очевидно, ми звязували цю дивну подію зі страхом, який переслідував нашого батька за його життя, але вона ще сьогодня лишилася для нас цілковитою загадкою.

Тадій Шольто замовк, закурив знову свою люльку і курив декілька хвилин затоплений в думках. Ми всі слухали непорушно його дивного оповідання. При короткій згадці про смерть свого батька, панна Морстен побіліла і, здавалося, що вона зімліє; але, на щастя, вона прийшла зараз до себе. Шерлок Говмз оперся задумано, заплющивши очі, у свойому фотелі. Що тільки сьогодня рано він нарікав гірко на буденність життя; тут він найшов проблему, розвязка якої зайняла цілу його увагу.

Гордий з враження, яке зробило його оповідання, Шольто поглянув на нас по черзі, потягнув декілька разів свою велику люльку і почав говорити далі. Можете уявити собі, які схвильовані були ми справою того скарбу, про який говорив батько. Цілими місяцями копали й шукали за ним день за днем всюди по саду, але все на дурно. Ми могли дійти до божевілля через те, що батько помер, не показавши нам сховку, хоч те слово було вже в його на устах. З пишних перел золотого вінця можна було вносити про величність решти скарбів, до яких він належав. Ізза того вінця я мав зі своїм братом Вартоломієм малу суперечку. Перли мали певно велику вартість, і він не хотів віддати їх, бо, між нами кажучи, мій брат схиляється сам трохи до давнього батькового гріха. Він боявся теж віддавати вінець, бо казав, що з того може витворитися поголоска, яка могла б наробити нам клопоту. З великим трудом я перепер нарешті, що мені вільно було розвідати про адресу панни Морстен, щоб час до часу вислати їй одну перлу, аби вона, що найменьше, не жила в злиднях.

— Це було дуже гарно з вашого боку, сказав Шерлок Говмз. Це свідчить про вашу людяну вдачу. Малий добродій зробив відборонюючий рух.

— Ми були її опікунами, сказав він, так, що найменьше, дивився я на справу. Правда, мій брат Вартоломій дивився на неї цілком инакше. Ми мали окрім того значний маєток; я не бажав собі більше. Крім того здавалося мені негідним використовувати таким низьким способом молоду паню. А що мій брат держався вперто своєї думки, то я вважав нарешті за найліпше урядити собі окреме мешкання. Я покинув віллю „Пондічері" і взяв зі собою старого Кітмутґара і Віліямса. Аж ось учора я довідався, що сталася подія величезної ваги. Скарб найшовся. Я написав зараз до панни Морстен щодо нашої стрічі, і тепер нам треба тільки поїхати до Норвуду і зажадати нашої частки. Я вже вчора вечером вияснив Вартоломієві мій погляд. Він жде на нас, хоч ледви чи будемо йому милими гістьми.

Тадій Шольто скінчив і сидів неспокійно дріжучи, у своїм фотелі. Ми всі оніміли на хвилину зі здивування ізза нового обороту, який взяла таємнича історія, аж нарешті Говмз зірвався.

— Ви добре поступали, пане Шольто, від початку до кінця, сказав він. Може ми зуміємо віддячити вам, пробуючи вияснити те, що ще дотепер неясне. Але тепер берімся негайно до діла.

Наш новий знайомий склав дуже старанно свою люльку, витягнув далі зпоза занавіси свою довгу підшиту нагортку з астраханським коміром і вилогами, та не зважаючи на душливо теплу ніч, позащіпав її міцно. На голову вдів шапку з кріликової шкіри з наушниками так, що видко було з нього тільки гостре рухливе обличча.

— Я трохи слабовитий, завважив він, йдучи попереду нас коридором, і мушу звертати увагу на своє ніжне здоровля.

На дворі ждав на нас уже наш віз, ми всіли, і візник погнав зараз скорим кроком. Тадій Шольто балакав увесь час своїм високим, гострим голосом, якого не заглушував навіть гуркіт коліс.

— Вартоломій — це розумна штука, сказав він. Як, думаєте, він попав на сховок? Він дійшов був до висновку, що скарб мусить бути в хаті; отже всюди він поробив поміри і змірив кождий куток так, що не лишилося ніодного кубічного цалю, який не був би врахований. Будинок був високий на 74 футів, але, обраховуючи висоту кімнат і простір між ними, —він просверлував їх наскрізь, щоби докладно їх виміряти — він нарахував разом ледве 70 футів. Ті чотири фути, яких не доставало, могли бути тільки в ґоришньому будинку. Він пробив діру у повалі одної кімнати під кришею і надибав справді мале горище, що було замащене ґіпсом так, що ніхто не знав про нього. По середині тої комірки стояла на двох полінах скриня зі скарбом. Її спустили крізь діру в долину і тепер вона в наших руках. Мій брат оцінює вартість дорогоцінностей що найменьше на пів міліона фунтів.

(Дальше буде).

(Докінчення зі ст. 2-гої).

ще робити, що з Вами жиють часто всуміш і спільно працюють по фабриках чи в угольних закопах — закарпатські іміґранти, котрі туманені своїми помадярщеними превелебними і самі не знають, чиї вони діти, до якого народу вони належать, проти кого і защо вони мають боротися. Вашим завданєм, Чесні Читачі „Свободи", є освідомити їх та візвати, щоби вони разом з Вами допомогли визвольному рухови своїх братів на закарпатській землі живучих.

І тому ширіть так між ними як і між другими українськими іміґрантами „Нашу Землю", редаґовану впрочім дуже зрозуміло та в чисто народній мові.

Адреса:

Ужгород, Списька вул. ч. 1. (Чехословаччина, Европа).

Стефан Гойдич.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться дня 3-го квітня, в неділю, о годині 1:30 пополуд., зараз по Сл. Божій, в церковній галі при Erie і Robey Sts. Кождий член конечно мусить прийти на мітинґ, а довгуючі члени мусять свої залеглости виповнити. Ті члени, котрі ще не зложили по долярови на Сиротинець, мусять зложити до дня 3-го квітня. Будемо приймати без вступного, тому користайте з нагоди і приводіть нових членів. — Н. Слівінський, фін. секр.

ПИТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітинґ відбудеться о год. 2-ій пополудни, в галі парохіяльній при 7-ій улиці і Карсон. Обовязком кождого члена прибути, бо є важні справи до полагодження. Контроля буде здавати рахунок за 3 місяці. Невявившийся член буде караний після ухвали. Також проситься членів не приносити дітий на перешкоду. — Василь Спожарський, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВАРШАВСЬКЕ СМІТТЯ.

Посилаю Вам до редакції письмо, яке нам прислали до підпису. Письмо, як бачите, друковане і писане по англійськи, а звернене в сторону папи римського. Певно розіслано його до всіх українських гр.-кат. священиків, щоби його підписали. В письмі тім боронить ся перед папою епископа Богачевського і накидається на „Свободу" і тих священиків, які виступили проти Богачевського за те, що він не хотів протестувати проти конкордату і целібату. Через те, кажеться в тім письмі до папи, представлено в Америці епископа Богачевського як ворога українського народу. І знайшлися навіть між священиками такі, як от о. д-р Жук і другі, які рівнож виступали проти епископа задля своїх амбіцій чи особистих справ. А епископ не винуватий в нічім, він як ангел, він вірний слуга римського престола і вірний виконавець католицьких приписів і канонів. Тому: Хай Святійший Отець не вірить ніяким доносам, а поверне Америці назад епископа Богачевського, з яким ми його вірні приклонники спільно разом працювати і терпіти за святу католицьку церкву.

Ось на що здобулися отсе приклонники еп. Богачевського. Як мерзенні креатури повзають вони перед Ватиканом і як Шевченкове варшавське сміття не протестують перед папою проти кривд, які наніс нам конкордат, не згадують про терпіння Українців католиків, ні не протестують проти загарбання наших церков Ляхами. Ні, вони „ратують" особу епископа в Римі в той спосіб, що кажуть, що він невинно терпить за те, що не виступив проти конкордату і целібату.

За таке письмо сором може покрити лице кождого українського священика, в якого остала тільки ще крихітка національної гідности і самопошани. І дійсно, що місця не повинно бути такій одиниці, яка підписалаб той ганебний документ лякейства і нікчемности.

Священик.

В СПРАВІ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

Я теж попираю думку, що американським Українцям треба вислати на радянську Україну делеґацію, яка розглянулася там у відносинах та зложила нам вірний звіт.

Щодо сеї делеґації, то треба наперед сказати те, що не вистарчає нам голословно заявлятися про неї, що я за нею, та на тім конець. Хто таке робить, той власне нічого для справи не робить. Такий властиво робить усе, щоби вона не вдалася.

Справу дійсно попирає лишень той, хто не лишень піддає думку, що зробити, але рівночасно скаже, як се зробити. В справі делеґації є два головні питання. Перше питання, кого післати, а друге питання, як дістати для делеґації гроший. Про ці два питання повинні заговорити ті, які щиро бажають виїзду такої делеґації.

Трофим Тренич,
Фреквил, Па.

ДО СПРАВИ ПРО УКРАЇНСЬКІ ВИСТАВИ.

Дня 5. марта мав я нагоду бачити виступ Українських Танцюристів з Канади в місті Бейони, в стейті Ню Джерзи, і сей виступ насунув мені богато думок, які на мою думку надаються для ширшого загалу.

Виступ танцюристів був великою радостю для наших українських робітників і робітниць. Вони хотіли побачити перший раз своїх власних танцюристів. Я був з виступу незвичайно вдоволений, бо я побачив, що наш нарід на іміґрації видав зі себе щось таке, чим ми можемо похвалитися перед широким світом, зробити славу свому народови, не кажучи вже про зарібок для наших людий.

Та на жаль я мушу сказати, що менаджери танцюристів уряділи виставу якось так, що самі не заробили, ні українському народови не добули слави. Дали вони свою виставу в місцевій церковній галі, на якій могло поміститися всего кількасот людий. Слави українському народови не прийшло, бо на виставу прийшли тільки одні наші люди. Чужі люди до такої салі не зайшлиби, а якби й зайшли, то певно вражіннє галі булоби немало пошкодило гарному вражінню танців. Отсе й є те, що мене заставляє про сю справу говорити, і сподіюся, що ніхто мене не посудить, що я хочу своїми увагами ображати громаду або танцюристів. Я маю одно лишень на меті, а то, як зробити таку гарну річ, як наші танці, широко звісною серед чужих людий, як сей танець на то собі добре заслужує.

Маємо гарний танець і добрих танцюристів, а маючи се й досить публики, ми моглиби зовсім певно зробити й добрий бизнес і добру славу для народа. Та треба було до сього взятися так, як до такого діла беруться другі народи. Щоби приєднати як найбільше людий нашого народа, треба було говорити не з одним священиком чи церковним комітетом, але усіми місцевими товариствами й братствами. Американців можна було легко зацікавити. Треба лишень знати, як до них підійти. Се не тяжко, бо американські газети дуже цікавляться всякими такими справами, які мають „нюз" у собі та з яких можна дати пикчер. А де є на се краща справа, як танець? Вони для такої справи вислалиби самі репортера „ту гет де сторі".

Американцями можнаби зовсім певно наповнити галю на кілька тисяч людий, але сего не зробить якась нора, а справдішний американський театр з вигідними місцями, де люди заховуються як у святини, де вони приходять лишень на те, аби натішитися штукою. До такої галі, як ся, в якій устроїли танці наші танцюристи, не можна навіть запросити американських репортерів, бо як воно прийшлиби, то вони зараз звідти втеклиби.

Тай не треба думати, що така галя дорого коштувалаби, бо можна на таку справу, як артистичні танці, дістати за дуже низьку оплату авдіторіюм одної з більших місцевих шкіл. В них є до двох тисяч сиджень, а коштують за вечір яких десять долярів. Вистава в такій школі відразу малаби гарний розголос та притягнулаби богато чужинців.

Словом, вистав нам треба, і більше, як ми даємо, але треба рівночасно менче парафіянщини, менче кумівства, а більше бизнесового змислу. Треба робити так, як се роблять другі народи, а щоби вміти так робити, треба дивитися з отвертими очима на світ довкола нас.

Нетанцюрист.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРІДЖПОРТ, ПА.

Хто тут завинив.

Читаю „Свободу" і бачу у кождім числі зі всіх сторін, як ті пчоли до улия зносять наші громади коляду до Обєднання. А в нас не було кому подбати. Якби не громадяне, що гуртуються при 4-ій сотні Першого Округа Січової Орґанізації були не памятали про цей наш обовязок, нічого не булоби вийшло з сегорічної коляди. Старі не пішли, а діти зібрали дещо та через батьків і вони посварилися і гроші опинилися мабуть в руках парохії. Бо одні хотіли дати на Рідну Школу, а другі на церкву чи якусь місцеву потребу. І ніхто тому не винен, тільки люде. На священика нема що нарікати, бо о. Бартіш добра навчає. Він з слезами в очах сам просить, щоби памятати про рідний край, він і нашому ґенієви Франкови пошану віддає і на національні свята памятає. Він і не каже забирати жертву, призначену на Рідну Школу. Винні самі люде, які навіть тих пару центів не дозволили на сорон нам всім відослати до краю, як цего домагався гром. Довгань.

Січовики вислали свою коляду до Обєднання, але вони думають, що і другі центи, зібрані на Рідну Школу, повинні рівнож піти на ту ціль. Наша громада і так не богато дає жертв.

Січовик.

РОЗВІЙ ПОГЛЯДІВ НА ЛИХВУ

(Стаття американського вченого Андрю Диксона Ґвайта — в перекладі Івана Петрушевича, з додатком Івана Франка).

(2)

З початком чотирнацятого віку „Високоумний учитель" середних віків, Донс Скот, дав світови дуже влучне критичне опровержене принятої доктрини; одначе дарма; Віденський собор під проводом папи Климента V. заявив: „Порішаєся, що коли хто посміє вперто доказувати, що бранне провізії не грішне, той стає еретиком і заслугує на кару". Отся неомильна ухвала накинула догму тим сильнійше сумлінням у цілій церкві.

І не тільки духовні власти руководилися сею доктриною. В 1390. мійські власти в Лондоні оповістили, що „коли хтобудь буде зичити або давати до рук другої особи золото або срібло з наміром добути з того зиск, того постигне кара за лихву". В тім самім році звернулася палата послів з проханєм до короля, аби закон міста Лондону проти лихви завести в цілім королівстві.

В пятнацятім віці церковний собор у Зальцбурзі заборонив приїмати і християнського похорону кождому, хто брав провізію від гроший, і звичай сей принявся дуже широко в Німеччині.

Що правда, бували часом виїмки: деякі каноністи доказували, що Жидам годі боронити брання провізії, бо вони і так ніяким чином не доступлять спасення і їх монополь зичення гроший може вратувати християн від сего гріха і затрати душі. Всеж таки й Жидів постигала часами кара за лихву; а вже християн не минала кара ні живих ні мертвих, бо трафлялося подекуди, що викопувано тіла лихварів і викидувано з кладовища.

Народні проповідники декламували безнастанно проти тих, що зичили гроші.

Середньовічні збірки „прикладів" для вжитку проповідників повні доказів на се. Яков де-Вітрі оповідає, що демони напхали раз у рот лихваря розпалених до червоности монет; Цезарій з Гайстербаху пише, що раз надибали рапавку, як устромлювала вмерлому лихвареви в серце гріш; в иньшім випадку бачено, як чорт наливав лихвареви в горло розтопленого золота.

Отся богословська ворожнеча проти брання процентів закорінилася глубоко в канонічнім праві. Раз по разу в ньому говориться про лихву як побирання певної вартости понад первісну суму самої позички; під покривкою соборної церкви називано се злочином а хто сего боронив, тому закидувано єресь. Та світ пізнавав на сім способах аж надто добре. Весь розвій европейської цивілізації був сильно спинений сим натиском на сумління. В більшій части країв можна було позичити гроші лише наражаючися на погорду в отсьому і загибіль на тамтім світі; тим то й капітали були невеликі і мало хто важився зичити. Стопа процентова доходила часами до нечуваної висоти; в Англії сорок процент, а десять процент на місяць в Італії і в Еспанії. Торговля, ремесла і загалом підприємства нидили, а натомісць буйно процвитала нужда.

Ще гірші були наслідки моральні. Вчинки, які иньші признають злими, в своїх наслідках майже так само лихі, як учинки дійсно злі самі собою; тим-то всяке кредитоване і зиснення навіть на найзаконнійші цілі і на найумірковайнійший процент понижувало однаково вірителя як і довжника. Заборона зичення на процент у континентальній Европі ширила збиток і здержувала ощадність: богаті, не вдаючися в ніякі підприємства, не легко могли знайти дорогу продуктивного ужиття своїх доходів і видавали їх на виставне і збиткове життє.

Один із лихих наслідків до тепер ще відчуває цілий світ. Народови, наділеному такми бистрим розумом і сильною волею, як Жиди, заперто приступ до всякого промислу й ремесла в імя теорії, що їх раса проклята і здібна лише до такого мерзенного заняття, як зичення грошей.

Коли в пятнацятому віці промисел почав у цілій Европі відживати, отсі лихі наслідки проявилися так яскраво, що завдано собі чимало заходу, аби склонити церкву до зміни її становища.

Першу пробу того рода зробив був Йоан Ґерсон. Завдяки свому загальному образованню стоячи він канцлером університету в Парижі; образованне богословське поставило його на першому місці між бесідниками на соборі в Констанції. Скинувши з себе богословську шкаралущу, заявив він, що „краще позичити гріш за умиркований процент і через те запомогти бідних, аніж дивитися, як вони з біди крадуть, марнують добро і продають за півдармо своє майно і посілости".

Одначе ся гадка була задушена таки від разу цитатами зі св. Письма, отців церкви, синодів, пап і канонічного права. Здавалося, що навіть в найбільше рухливих краях нема надії. В Анґлії під Ґенріхом VII. кардинал Мартон, канцлер, звернувся до парламенту з проханням узяти під розвагу зичення на процент. Наслідком того видано закон, силою якого наложено на тих, що зичити-муть на процент, кару сто фунтів крім уневажнення позички; і на доказ, що містить ся в тім нарушення приписів релігійних, додано клявзулю з „застереженєм церкви, без огляду на отсю кару, поправи їх душ відповідно до її приписів".

Подібні постанови повидавали також світські власти по ріжних краях Европи; і саме тоді, коли промисл, торговля і ремесла були сильно попхнуті на перед через великий ряд плідних відкрить та подорожий таких людий, як Колюмб, Васко де Ґама, Маґелян і Кабот, такий освічений чоловік як Лев Х. своїм розпорядженєм змінив тяму, поправши всі розвоєви.

Забезпеченє для сего декрету були почування широких мас. Бачимо ще під конець середних віків, як людність Пяченци викопує тіло лихваря з гробу на кладовищі і кидає його в ріку По, аби спинити довгу зливу; вибухи таких самих почувань трафлялися часто в иньших краях.

Пробовано иньшого способу полекші. Бистрі теольоґи придумали ріжного рода виходи. Із сих вигадок дві здобули собі широку звісність.

Першою була доктрина про „damnum emergens": коли віритель потерпів утрату через те, що довжник занедбав віддати довг в означенім речинци, можливою була винагорода. Таким чином, коли номінальна дата заплати була уставлена незадово по дійсній даті позичення, винагорода за наперед предвиджену проволоку в заплаті подобала сильно на лихву. Рівно крутою була доктрина про „lucrum cessans": коли човдовікови, або комусь позичити гроші, прийшлося вкоротити дохід із корисного підприємства, тоді домагалися, аби йому було вільно за те крім власної істини приняти суму зовсім рівну сему вкороченню доходів.

Усе-ж таки великий гурт теольоґів не дуже прихильно дивився на такі викрути і воювано проти них побідно іменем св. Томи з Аквіну.

Опозиція на основі св. Письма проти побирання відсотків не обмежувалася лише на матірню церкву. Поруч з нею як думками так і ділом станув і протестантизм під проводом Лютра і деяких його товаришів. Лютер мовив: „Заміняти що з ким і заробити на тій заміні, то не добродійство, а злодійство. Кождий лихвар, то злодій, варт шибениці. Називаю лихварями тих, що зичать гроші на пять або на шість процент". Усе-ж таки треба по справедливости признати, що пізнійше Лютер значно умирив свої погляди. Мелянхтон називав лихвою всяке бранне провізії і осуджував його безпощадно. Катехізм Ґольдберга з р. 1558, до якого він написав переднє слово і поучення, називає всяке бранне відсотків від грошей злодійством. З покоління в покоління переходила отся наука, піддержувана найвизначнійшими священиками лютерської церкви в цілій Німеччині.

Анґлійські реформатори показалися також ворогами провізії від позичок. За Ґенріха VIII. змінено закон Ґенріха VII. проти побирання провізії на ліпший; одначе за Едварда VI. віджили релігійні почування і через те в 1552 перейшов „Закон про лихву". Сказано там: „Тому, що слово боже заборонює лихву остро, яко гріх найбільше ненависний і мерзений, як се виразно випливає не з одного місця в святім Письмі, і тогог гріху ніякими богоугодними науками і проповідями, ані загрозою божого гніву й пімсти не можна викоренити з серць ріжних захланних, немилосердних і завидющих осіб сего королівства" і т. д., постановляється, що „хто від тепер буде зичити гроші приймаючи за се яку будь лихву, заробок, зиск, додаток або провізію або сподіваючися їх, той має втратити й капітал і провізію, потерпіти вязницю і кару грошеву визначену королем".

Та на превелике щастє трафилося, що Кальвін, хоч і спотикався деколи на звичайних фразах св. Письма проти брання відсотків, врешті пристав до здорових поглядів. Він передерся крізь метафізичні арґументи Аристотеля і назвав вигадки, придумані на те, аби обійти св. Письмо, „дитячою іграшкою з Богом". Замісць отих вигадок розвилися між протестантами спасенні погляди — іменно розуміннє під словом лихва незаконної або несправедливої пропозиції. Завдяки отсим поглядам торговля і промисел віджили швидко в протестантських краях, хоч доволі інтерпрети св. Письма не пропускали нагоди, аби класти сему перепони. В тім самім періоді у Франції великому протестантському правникови Дюмулинови прийшлося ужити всего знання і штуки переконування в обороні того самого погляду. Здається, що своїм острим як фльорет і гнучким умом потрафив він опрокинути найкрутійші схолястичні арґументи противників побирання провізії.

В Анґлії в дальшій борбі важилася побіда раз на сторону політиків, другий раз на сторону теольоґів. Бачимо, як за Ґенріха VIII. уставлено висоту дозволеного проценту, і як відтак знову побіда анґлійського протестантизму скріпив сперву давні богословські погляди і вспів за Едварда VI. виборотися на якийсь час законну заборону брання провізії.

(Дальше буде).

ВІДОЗВА!

Видавництво „Нова українська школа у Львові" потребує для виконання ілюстрацій до читанок ріжнородних знимок з Америки, а саме: Фотографій українських церков, шкіл, народних домів, фарм, картин, які би представляли фармерів і робітників при ріжних заняттях і в ріжних порах року, карток з видами американських міст і краєвидів.

Видавництво просить сею дорогою Земляків, які могливи допомогти зібрати такий матеріял, надсилати його під адресою: SVOBODA, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY з заміткою для Видавництва М. Матвійчука, подаючи при кождій фотографії місцевість, провінцію, а також близче означення краєвиду, за що з гори складаємо щиру подяку. 72—

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Жертви переслані на край до Обеднання в місяцю лютім 1927 р.

1. **Дітройт, Міш.** д. М. Коваль переслав збірку на Рідну Школу $11.00
Зложили: Николай Жук $2; по $1: пп. Василь Бродак, Іван Герльовський, Николай Базяк, Ілія Пропайло, Петро Пашивак, Михайло Коваль, Франк Сняжик; по 50 ц.: Григорій Михайлишин, Стефан Періжок, Никола Волошин і Василь Чмир.

2. **Філаделфія, Па.** д. Теодор І. Грицей переслав збірку на Вязнів і Інвалідів, зібрану на 4-ій річниці Укр. Громади на Норт Філаделфія 19.00
Зложили по $1: Стефан Слободян, Теодор І. Грицей, Григорій Тоганчин, Волод. Сеґінь, Петро Кирилюк, Іван Гайґель, Ів. Хмелик, Ів. Писечко, С. Слободян, Мих. Долинний, Ів. Пеленський, Ів. Сорока, Мих. Барна, Ів. Жмутин, Петро Беднарський і Іван Паращак; по 50 ц.: Никола Волос, Никола Наконечний, Ів. Муха; по 25 ц.: Теодор Будай, Вас. Скольський, Василь Муцинка, Гавриїл Скольський, Мих. Джугля і Н. Н.

3. **Когус, Н. Й.** д. Теодор Маліґовка переслав збірку на Просвіту 19.00
Зложили: Теодор Маліґовка, Антін Афінович, Михаїл Говикович, Михаїл Міхаляк, Іван Коба, Петро Гуреш і Укр. Амер. Горожанський Клюб.

4. **Брістол, Конн.** д. Іван Прухніцький переслав збірку 60.00
а то: $25 Інваліди, $20 Рідна Школа, $5 Просвіта, $5 Пам. Франка і $5 Політичні Вязні. — Колядували: Андрій Стасюк, Теодор Кінаш і Іван Прухніцький. Жертвували по $5: П. Лагода і М. Савяк; по $2: І. Аліксандрович, М. Мельник і В. Бучков; по $1.50: А. Бойко; по $1: А. Стасюк, І. Прухніцький, Т. Кінаш, О. Каламін, М. Шуляр, З. Каламін, П. Старенькович, Д. Ґратусяк, Т. Уростчик, К. Ратай, Ф. Талайчук, Ф. Максимович, Є. Кольсон, І. Бутрин, А. Губчик, Г. Данилів, Р. Майсри, п. Клим, Пальмана, Гонда, М. Міґела, С. Міхалко, І. Баран, О. Хуйняк, В. Мочурат, Т. Піх, Г. Гицва, С. Єдляр, І. Пеленський, І. Торопило, Ф. Добровольський, Ф. Ковальський, І. Сирко, О. Моніш, Укр. Клюб з Ню Брітен, М. Тимчишин, Й. Дзад; по 75 ц.: Г. Бутрин; по 50 ц.: В. Панчишин, М. Улан, І. Сенцьо, А. Керелейза; по 25 ц.: В. Сорочак, Г. Дудик і С. Галадай.

5. **Трентон, Н. Дж.** д. Павло Стадник переслав збірку від Тов. Вільних Козаків, від. 116 У. Н. С. на Рідну Школу $20.50, а $3 на Інвалідів, разом 23.50

6. **Амстердам, Н. Й.** д. Николай Косован переслав збірку на Рідну Школу 56.50

7. **Кемпбел, О.** д. Михайло Ткачишин переслав збірку на Рідну Школу в сумі $10; до сего доложили по $1: Дмитро Стецків і Федор Кузенко; разом 12.00

8. **Бетула, Па.** д. Стефан Яворський переслав збірку на Рідну Школу 2.00
Зложили: Стефан Яворський $1; по 50 ц.: Теодор Кокуляк і Михайло Велечко.

9. **Вустер, Масс.** д. Н. Сулема переслав збірку на Рідну Школу 31.00

10. **Ст. Луіс, Мо.** д. І. Чайковський переслав збірку на Рідну Школу 55.75
Зложили: І. Добромільський $3; по $2: В. Щупляк, М. Кульчицький і Й. Хлопик; по $1.50: Г. Криса; по $1: Й. Чайковський, Г. Салагай, І. Паращак, В. Ґолдак, О. Кузів, П. Козак, І. Жиґала, І. Лемко, Й. Стефанів, Ф. Колодій, М. Смола, І. Якимів, М. Євуско, В. Паращак, С. Левицький, Д. Ялечко, В. Андрус, А. Помірко, М. Бартіш, В. Тустановський, С. Стецик, Н. Борусевич, І. Тиндик, Є. Чайковська, П. Ярема, Т. Щпить, М. Дмитришин, І. Матолич, Т. Чорик, В. Зелінський, М. Коваль, А. Ґрамоцька, Ю. Василюк, С. Гармич, М. Паращак; по 50 ц.: М. Швець, І. Пишпчук, М. Сопко, І. Онуфрей, М. Михальчук, В. Кавич, Т. Владика, Й. Білобрам, Н. Стадник, В. Федина, Є. Федина, І. Любин, С. Репчак, Т. Квасна, І. Хрунь; по 25 ц.: П. Павлусь, М. Тиндик, А. Хомяк; ще $2 жертвував К. Рапко.

11. **В. Істон, Па.** д. Николай Підгайний переслав збірку на Рідну Школу 50.00
Колядували: Ів. Дешевський, Ф. Саґатий, М. Підгайний, В. Беднарський, М. Колодруб і Н. Захарій. Жертвували: Филимон Саґатий $4, Олекса Питляр $3; по $2: Василь Дроботій і Теодор Терлецький; по $1: Василь Гудз, Микола Підгайний, Микола Горрн, Стефан Яремко, Мирон Загоройко, Василь Сорока, Михайло Колодруб, Теодор Фотій, Іван Рудавський, Андрій Ґалая, Андрій Допілка, Григорій Брикса, Василь Беднарський, Теодор Кульчицький, Теодор Потоичук, Теодор Харко, Іван Милимук, Стефан Возьний, Василь Савчук, Андрій Василик, Іван Дешевський, Мих. Прзьняк, Андрій Ткач, Мирон Федорчак, Іван Андрійца, Дмитро Кручовий, Ілько Вересюк, Володимир Литвин, Стефан Карп, Тимко Мазій, Павло Бордун, Стефан Терлецький, Ів. Підборецький, Захар Загачевський; по 50 ц.: Іван Шмулик, Дмитро Мамрич, Ева Сеник, Михайло Потічко, Антін Шовберт, Іван Звиженський, Григорій Яворський, Михайло Конопка, Теодор Терлецький, Василь Терлецький, Степан Яворський; по 25 ц.: Іван Мазурик і Іван Терлецький.

12. **Нантікок, Па.** д. М. Проняк переслав збірку на Рідну Школу 28.30
Зложили: З укр. греко-кат. церкви $24.50 і $3.80 на Інвалідів. Зложили: Олекса Сахній $3; по $1: о. Володимир Петрівський, Іван Чернецький, Теодор Бабак, Іван Велґош, Никола Вовк, Максим Савчук, Василь Парцель, Йосиф Сивик, Андрій Пащенко, Петро Пшек, Микита Семчишин, Михайло Проняк; по 50 ц.: Катерина Сьома, Василь Зера, Яків Савчук, Лука Велґош ст., Михайло Лизогуб, Михайло Конок, Матвій Базиняк, Іван Калина, Вас. Белецький, Василь Петрів, Стефан Мирон, Гаврило Гетьман, Дмитро Головчак, Данило Джочка; по 25 ц.: Іван Плекан, Петро Франко, Лука Велґош мол., Олекса Вдовичук, Іван Чорній, Андрій Велґош, Марія Дзінжеровська; Дмитро Сержевський 45 ц. і 10 ц.

13. **Клівленд, О.** д. Йосиф Буката переслав на Рідну Школу .. 5.00

14. **Ню Йорк, Н. Й.** На фонд Петлюри від Січий зі Свята Злуки 60.00

15. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** д. Іван Куривко переслав на Рідну Школу 1.00

16. **Дітройт, Міш.** д. Ів. Андрушко переслав збірку з Нар. Укр. Школи на Інвалідів $15, а $5 на Рідну Школу 20.00

17. **Гавстон, Текс.** д. Павло Барабаш переслав збірку на Рідну Школу. Зложили: по $5: Павло Барабаш, Дмитро Куріца і $2 Тимко Куріца; разом 12.00

18. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** д. Володимир Вагнер переслав на Рідну Школу як Різдвяний Дар 10.00

19. **Клівленд, О.** д. М. Левицький переслав збірку з коляди на Рідну Школу $50, на Інвалідів $50; разом 100.00
Колядували: Николай Мицак, В. Гузіль, Ф. Гузіль, В. Форемний, Т. Бандура, Д. Бандура, Й. Жук і В. Потюк.

20. **Геркімер, Н. Й.** Впреп. о. І. Крохмальний переслав збірки на Тов. Просвіту 8.85
Зібрано в церквах: в Ютика $2.80, Геркімер $2.30, Ром $2 і Літл Фолс $1.75.

21. **Росфорд, О.** д. Николай Бобак переслав збірку на Рідну Школу від Укр. Нар. Дому і від Укр. Хору по $10; разом 20.00

(Дальше буде).

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

246.

Бр. св. Івана Хрестителя в Сликвіл, Па. відділ 126. Укр. Нар. Союза.

Хв. Заряде:

На поклик Комітету Сиротинця Укр. Нар. Союза піднесений секретарем нашого відділу на мітінґу, присутні члени розваживши справу, ухвалили зібрати межи членами добровільні жертви на Сиротинець. З відділової каси не жертвовано жадної суми з тої причини, що було богато хорих членів і каса вичерпалась. Добровільними жертвами зібрано 13 долярів і 50 центів, котрі разом з виказом жертводавців висилаємо на руки Хв. Заряду.

Хотяй не велика це жертва, просимо її приймити, а ми будемо старатися збирати дальше, щоби як найскорше здвигнути Сиротинець-Захист при Укр. Нар. Союзі. — Остаємо з поважанням, за уряд: Петро Мачужак, секретар.

247.

Товариство Запорожська Січ в Картерет, Н. Дж., відділ 342 Українського Народного Союза.

На піврічнім мітингу дня 18. липня 1926 р. уряд підніс справу Сиротинця, котрий має побудуватись при У. Н. Союзі. Пояснивши ціль такої української інституції, в якій люди могливи мати притулок на старість або в випадку каліцтва і для дітий котрі би позістали сиротами, майже нікого не було проти. Одноголосно ухвалено висилати з товариської каси 25 долярів. Члени зложили по 1 долярові $37.50. Разом засилаємо чека на $62.50. — За уряд товариства: Михайло Скоципець, предс.; Григорій Машлюх, кас.; Іван Маркович, секретар.

248.

І на хрестинах не забувають за Сиротинець.

Дня 6. лютого с. р. відбулись христини в нашого громадянина Сильвестра Лабунського. Один з присутних гостий підніс справу будови Сиротинця-Захисту при Українськім Народнім Союзі і на цей зазив зложили слідуючі: Петро Остапчук, Стефан Лещук, Василь Лопушинський, Стефан Пограничний, Іван Кузьма і Сильвестер Лабунський всі по долярові, Теодор Кузьмінський 50 ц., разом 6 долярів і 50 центів, котрі переслано на руки Комітету будови Сиротинця.

Жертводавцям цею дорогою складаю сердечну подяку. — Остаю з поважанням, Петро Остапчук.

(Кінець буде).

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць лютий 1927 року.

ВІДДІЛ 91.

Бр. св. Володимира в Мікіс Ракс, Па.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$22.00
Разом	$22.00
Шабатура Григорій	$2.00
Шабатура Анна	2.00
Вишатицька Марцеля	1.00
Вітушинський Томко	1.00
Вітушинська Катерина	1.00
Шпак Павло	1.00
Шедни Катерина	.75
Мельничук Теодор	1.00
Литвин Іван	1.00
Лихіцький Николай	1.00
Кузьо Михайло	1.00
Кучірка Іван	1.00
Костецький Семен І.	1.00
Іваненко Іван	1.00
Яницький Дмитро	.25
Дзюбінський Михайло	1.00
Дзюбінська Анна	1.00
Сидір Григорій	1.00
Сторошка Іван	1.00
Сторошка Катерина	1.00
Надзяк Михайло	.50
Лищак Николай	1.00

ВІДДІЛ 98.

Бр. св. Володимира в Шенандоа, Па.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$29.00
Разом	$29.00
Цікот Іван	$1.00
Дудич Іван	1.00
Дикий Михайло	1.00
Гевчук Григорій	1.00
Гевчук Стефан	1.00
Іваник Стефан	1.00
Курила Іван	1.00
Курила Максим	1.00
Кристинич Петро	1.00
Лукасік Станислав	1.00
Лукасік Аполінарій	1.00
Малимін Андрій	1.00
Манилюк Іван	1.00
Мельник Семен	1.00
Овада Іван	1.00
Пелех Семен	1.00
Починок Антін	1.00
Пронишин Онуфер	1.00
Павук Андрій	1.00
Рабада Петро	1.00
Рудий Михайло	1.00
Рудий Петро	1.00
Винник Яків	1.00
Вівчарик Мих.	1.00
Федор Анна	1.00
Заремба Іван	1.00
Чорний Григорій	1.00
Хіля Василь	1.00
Манулік Евдокія	1.00

ВІДДІЛ 122.

Тов. ім. Т. Шевченка в Тавтон, Масс.

Жертви від части членів проголошено	
Жертва з каси відділу	$25.75
Діслано від членів	29.25
Разом	$55.00
Проніцька Юлія	.50
Хруняк Юрій	$1.00
Заверуха Макар	1.00
Накальський Матвій	.25
Проніцька Анна	1.00
Задорожний Михайло	1.00
Заславський Кіндрат	1.00
Пунда Анна	1.00
Проніцький Михайло	1.00
Кравець Семан	1.00
Оляр Константин	1.00
Симегин Микола	1.00
Сідінський Кароль	1.00
Сошик Іван	1.00
Салата Харитон	1.00
Сошек Петро	1.00
Шура Стефан	1.00
Шура Марія	1.00
Пашковський Іван	1.00
Сусол Михайло	1.00
Швед Михайло	1.00
Туркало Василь	1.00
Вальчак Стефан	1.00
Сусол Іван	1.00
Подворний Кароль	1.00
Семеген Анна	1.00
Проницький Стефан	1.00
Маршалок Володимир	1.00
Грабан Максим	1.00

ВІДДІЛ 126.

Бр. св. Івана Хрестителя в Сліквіл, Па.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від членів	13.50
Разом	$13.50
Цицик Гринь	$ .50
Грисяк Теодор	1.00
Павлечко Кирило	.50
Глебец Константин	1.00
Керницький Теодор	1.00
Кузмин Юрко	.50
Кіч Микола	1.00
Мацидин Михайло	.50
Мачужак Петро	1.00
Низьолик Антін	.50
Олійник Микола	.50
Ткач Михайло	1.00
Войтко Михайло	1.00
Войтко Йосиф	1.00
Пограницький Йосиф	.50
Фіялка Мирон	1.00
Педлишак Іван	1.00

ВІДДІЛ 135.

Бр. св. Георгія в Смок Рон, Па.

Замітка: — В звіті, проголошенім в лютім 1927 р., за січень 1927 р., проголошено Цапар Пелягія $1.00, а правильно має бути Тунько Микола, який зложив жертву на Сиротинець-Захист У. Н. Союза $1.00 в січні с. р., а його імя було пропущене.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ